

1960'lar Türkiye'sine açılan günlük sayfaları...

Hulki Aktunç'un 1968-1969 arasında tuttuğu günlükleri kapsayan 'İskandil', öykünün, resmin, sinemanın ve Türkiye'deki politik sıçramaların ağırlıkta olduğu, yazarın da bütün bunlara üniversiteli bir genç gözüyle baktığı metinler toplamı.

TOLGA ARAS

Doğan Yarıcı'nın yayına hazırladığı, Hulki Aktunç'un günlüklerinin ikinci cildi 'İskandil' okurla buluştu. 1964-1967 arası kaleme aldığı ve 'Sen Buranın Kışındasın' başlığıyla yayımlanan ilk ciltte, 15-18 yaşlarında; ilköğrenim yıllarında aklına gelenleri, fikirlerini, meraklarını, hüznü ve öfkelerini, Erzincan-İstanbul arasındaki zamanlarını okumuştuk Aktunç'un. Askeri liseden edebiyata uzanan bir serüvendi bu.

1968-1969 arasında tuttuğu günlükleri kapsayan 'İskandil' ise öykünün, resmin, sinemanın ve elbette Türkiye'deki politik sıçramaların ağırlıkta olduğu, Aktunç'un da bütün bunlara üniversiteli bir genç gözüyle baktığı metinler toplamı.

Aktunç 'İskandil'de hem kendi arayışlarını hem de sanat çevrelerinde ve siyasetteki çekişmeleri taşımış satırlarına. Bir noktadan sonra, '68 Kuşağı'nın günlüklerde önemli bir yer kapladığını görüyoruz. 1960'ların yokluklarına ve insani dramlarına kayıtsız kalmayan, bol bol okuyan, düşünen ve tartışan bir Aktunç var 'İskandil'de. Bol bol roman okuyan Aktunç, ileride kitaplarını oluşturacak metin taslaklarını hazırlıyor, felsefi konular üzerine kendisiyle tartışıyor, sokağa çıkıp Türkiye'de neler yaşandığını da kaçırıyor. Günlüğünün sayfalarında hemen her konuya yer açıyor: Edebiyat, şiir, aşk, 1968'le hızlanan sol ve sosyalist hareketlere dair fikirler, sanat... 1960'ların sanatı, edebiyatı ve günlük yaşamı içinde dolaşarak Aktunç; sanat, edebiyat ve siyaset akımları arasında da...

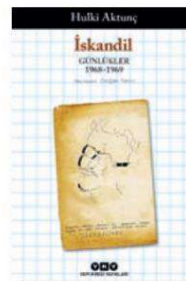
Gençliğinin baharındaki Aktunç'un defterlerine kaydettiği meseleler, bir hayli ağır. Bu da onun ne kadar erken zamanda bir entelektüel haline geldiğini gösteriyor bize. Hatıralarının yanında, günlük yaşamda olup bitenlere dair fikirleri at başı gidiyor yazarın. Kimi zaman sokaklarda geziniyor, kimi zaman edebiyatçıların satırları arasında, kimi zaman da 1960'ların sonundaki politik hareketliliğin ortasında buluyor kendisini.

Yararcılığa ve korkuya kapılmadan yaşarken eyleme geçen bir Aktunç'la karşılaşıyoruz günlüklerde. 1968'in sert tartışmaları ve politik rüzgârları, yazarı kimi zaman öfkeye sürüklüyor kimi zaman da onun yaratıcılığını tetikliyor. Defterlerine kaydettiği şiir ve öykü taslaklarının arasına, yaşayışını anlatan cümleler giriyor: "Hayır hiçbir kez aldatmadım kendimi, en bulanık satırları sürdürürken de sonsuz bir denemeye kurban gittiğimi biliyordum."

1968'in sonbaharında, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne giren Aktunç'un, sol çevrelerle ilişkisi de güçleniyor. Kalabalıklar, boykotlar ve işgaller daha fazla yer kaplıyor günlüklerinde. Bu dönemde "bütün koşullar insanı yapar, öteki koşulların eziciliği de gerçekliği bir anlık ışılatan kişinin gerçeği de" diyor yazar.

Kitabın başlığı 1969'da Aktunç'un defterine not ettiği cümlelerden geliyor: "Her günlük bir iskandil, her günlük çok iskandil." Yazdığı her satır bir hikâyeye, her hikâye de bir yaşamışlığa gönderme adeta. Türkiye'deki hikâyeciliğe dair notlar da var burada, sokaktaki hikâyelerin yorumu da... Genç hikâyecilerin ahvaline ve kendi hikâyelerine de getiriyor sözü Aktunç. Kendi dertleri ve ülke sorunlarının yanı sıra bazı yazarların maskeleriyle ilgili yorumlar da yapıyor.

'İskandil' 60'ların sonundaki Türkiye'ye ve dünyaya dair belirlemelerinin yanı sıra Aktunç'un edebiyata, şiire, politikaya, yaşama ilişkin düşüncelerini kaydettiği günlükler olarak öne çıkıyor. Günden güne daha çok yazan ve söylemi olgunlaşan bir Aktunç'la karşılaşıyoruz. Gelecekte yazacaklarının taslakları, şiir üzerine düşünceleri ve edebiyata dair fikirleri, bu günlükleri tarihi birer belge haline getiriyor. ○

**İSKANDİL
GÜNLÜKLER**
1968-1969

Hulki Aktunç
Hazırlayan: Doğan Yarıcı
YKY, 342 sayfa.